

2015-03-12

 Lurraldeez territorioez aritu da aurreko bitan Koldo Bizkarguenaga ([baga](#) eta [biga](#)). Euskal territorio analogiko eta digitalaz, fisikoaz eta birtualaz. Eta haien arteko paralelotasuna zalantzan jarri beharraz. Planteatzen zuen nola euskaldunok espazio berri bat lortu dugun sarean komunikatzeko, jarduteko, izateko, espazio eta denborak zehaztu ohi dizkiguten mugetatik kanpo. Eta nola horrek baduen garrantzia, eta nola horrek baduen lotura ohiko espazio eta denborekin ere.

Ez daudela deslotuta, banatuta, plano hauek, josita, elkar gurutzatuta eta elkar problematizatuta baino. "Eta zer da ba izan ahal gintezkeen hori?". Galdetzen zigun [Aiert Goenagak](#). Eta "non, noiz, nola, norekin izan gaitzke izan gintezkeen hori?" gaineratuko nioke. Lurralde eta territorio liberrik gabeko herriok sentitzen dugulako nolabaiteko zirrara bat historikoki oso denbora laburrean zabaldu zaigun eremu esperientzial eta existentzial berri bat poblatzeko aukeraren aurrean.

Zirrara zaharra da, noski. Sarri planteatu izan dira Fikzio Zientzian (Birasuegi komandanteak agindu [legez](#) hemendik aurrera Zifi edo Zientzia Fikzioa etiketa erabiliko dugu, bide batez) dimentsio aniztasuna, planeta aniztasuna, plano aniztasuna, eta zer gertatzen den plano berri bat, beste eremu bat (edo *eremu beste bat*) aurkitzen, zabaltzen, sortzen, inbaditzen dugunean.

Ander Gortazarrek salatu berri du [Berrian](#), ETB1 eta ETB2 simulakro erabateko bilakatuta ditugula. Non ETB1en arma saltzaile Armeniarrek euskara garbian egiten duten (baita haren kontra ari diren ertzain saiatuek ere noski), eta ETB2n erdaldun elebakarrak babesten ditugun lingua navarrorumarekiko kontaktu orotik, sistema immunologikorik gabe jaiotako haur zaurgarriak bailiran, inolako inkomodidade, kutsadura, inolako ikasketa oro ekiteko edo.

Eta hor zabaltzen da dilema ezta? Zeren alde egin. Banaketaren alde edo nahasketaren alde. Garbizaletasunaren alde edo trukaketaren alde.

China Mièvillek badu (sarrera honekin aipatzen dugun bigarren burusoila izango da, [Grant Morrisonen](#) ondotik) liburu bat, [Danele Sarrugartek](#) ere behin Berrian aipatu zuena (zer arraio du Berriak, gure elkarrizketak aurrikusi ahal izateko, profetikoa ote...) non aipatzen den hiri bat. Bakarra. Bi izen eta bi izan dituen.

Beszel eta Ul Qoma. [Hiria eta hiria](#).

Bi hiri diren hiri horretan biztanleek lege oso ezberdinak dituzte. Janzkera ezberdinak. Keinukera diferentea. Kale-izendegi propioa. Mito banatuak (ez elkarbanatuak baizik eta muga batek banatuak, bereziak eta patrullatuak). Baina badute lege bat komunean. Inportanteena: ezin da muga igaro. Bekaturik larriena da beste hirira gurutzatzea. Beste hiriko norbaitekin hitz egitea, topo egitea, beste norbait hori hor dagoenaz jabetzea ere. Geografikoki grosstopikoki (itzultzailearen bati eskertuko nioke benetan testua eta terminoak euskaratuko balitu) kale berean egon arren, Ul Qomako eta Beszeleko hiritar bik espazio existentzial ezberdina okupatzen baitute. Hala ikasi dute jaiotzez, eta hala mantentzen dute gizarte arauak, eta haustura (Breach) deritzon indar polizial misterioitsuak berak.

Erahil dezakezu norbait. Bortxa dezakezu. Erre dezakezu etxe bat. Auzo bat. Pozoindu ur-gordailu oso bat. Baina lehen galdera beti izango da bera: egon al da hausturarik? Zeharkatu al da bi hirien arteko muga? Hori baita legerik sakratuena. Kotsentsu indartsuena. Edozer gertatzen delarik ere, bi hiriak ezin dira gurutzatu.

Mièvillen eleberrian (eleberri poliziakoa bera) etengabeko obsesioa da haustura. Hausturaren beharra, hausturaren posibilitatea. Hausturaren pentsaezintasuna bera.

2015-03-12

✖
Eta Koldoren, Aierten, Anderren, Daneleren eta Chinaren hitzek (letrek) pentsarazi didate behin baino gehiago, eta gero eta sarriago, ea ez ote dugun guk ere Hausturaren pentsaezintasunaren poliziaren papera jokatzeko behin baino gehiagotan. Eta gehiago kezkatzen nauena: hausturaren, hausturen (adin-hausturak, genero-hausturak, hizkuntza-hausturak, komunitate-hausturak, tradizio-hausturak...) pentsaezintasuna gordetzean, indartzean, obeditzean, noren onuratan ari ote garen lanean.

Nobelan, paradoxikoki, bi entitate daude hausturatik at lanean, bakoitza bere agendarekin. Ez dut spoilerrik botako hemen. Baina galdera bat bai: ez ote zaigu komeni hausturak gure parametroen arabera hausten hastea?

Zabaldu:

- [Click to share on Twitter \(Opens in new window\)](#)
- [Click to share on Facebook \(Opens in new window\)](#)
- [Click to share on Telegram \(Opens in new window\)](#)
- [Click to share on Pocket \(Opens in new window\)](#)
- [Click to email this to a friend \(Opens in new window\)](#)